

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΘΕ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Φ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου
10 λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΓΓΛΩΝ
— ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ —

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 23 Νοεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 71

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

1903

Ο Μ. Φιλήντας, που πήρε το μισό βραβείο στο Διαγωνισμό του 1901, μετέστειλε, για το Διαγωνισμό του 1903, διάφορα πράγματα, που το ένα μεν φαίνεται πολύ καλό, και που τ'άλλα δεν είναι άχαμνά: έφτά Παϊδικούς Διαλόγους, τρεις Ιστορίες της άγάπης και μια Γραμματική, δηλαδή το δεύτερο μέρος (μορφολογία κ' έτυμολογία) της Ρωμαϊκής Γραμματικής, που το πρώτο μέρος της (φωνολογία και γραφή), δημοσιεύτηκε στα 1902 στην Αθήνα.

Οι Παϊδικοί Διαλόγοι του Φιλήντα έχουν κάποια χάρη και κάποια νοστιμάδα: ο σκοπός τους, από άκρη σε άκρη, παιδαγωγικός, και μάλιστα ήθικος. Δε γυρέβει μονάχα, που να πούμε, να διασκεδάση τ'α παιδιά. Θέλει να τ'α διδάξη, να τ'α μάθη να φέρνουνται σαν τίμια, γενναία, προσεχτικά παιδάκια, να σέβονται τους γονιούς τους, να αγαπώνε κ'ι τ'α γράμματα. Να πω τώρα πώς πέτυχε ο Φιλήντας όλοτετα; Όλοτετα ποιος πετυχαίνει και σε τί; Να κάνη βιβλία κανείς ως είναι και διαλόγους, για τ'α παιδιά, είναι τέχνη μεγάλη και δεν πιστέβω να ύπαρχη στη φιλολογία δυσκολώτερο είδος. Πρέπει ο συγγραφέας μήτε να κατηχίζη από την αρχή στο τέλος, μά μήτε και να ξεχνά πώς η παιδιακήσια ψυχή έχει ανάγκη να τ'α ζυμώσης άκομα. Έσύ, που δεν έχεις πιά τ'α χρόνια τους, χρειάζεται να καταλάβης τί τους άρέσει και τί δεν τους άρέτει, τί μπορεί να χαδέψη τ'η φαντασία τους, τί να πλουτίση τ'ο νοού τους, να γίνης άπλως όπως είναι άπλα και κείνα, κι άστόσο πάντα να είσαι άντρας, μ' άλλα λόγια να βλέπης τ'α πράματα, τ'ον κόσμο, τ'ον άνθρωπο, τ'η ζωή, και με τ'α δικά τους τ'α μάτια και με τ'α δικά σου.

Άφτος ίσα ίσα είναι ο κόμπος. Στην Έβρώπη, τέτοια ξέρουνε και σου τ'α φτείνουνε μια χαρά. Κάθε χρόνο τ'α βλέπω και βγαίνουνε τ'ο Δεκέβρη, άηθασιλιάικα. Τ'α παίρνω κάποτε,

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΨΥΧΑΡΗΣ

τ'α διαβάζω και ζουλέβω. Τ'α περισσότερα είναι παραμύθια. Κατήχηση καμιά. Τ'α πιάνει τ'ο παιδί και δεν τ'αφίνει ωςπου να τ'α τελειώση. Κι όμως από τ'ο παραμύθι, από τ'ην πλοκή του, από τ'ο τάδε ή τ'ο τάδε πρόσωπο, από τ'ον τρόπο που φέρνουνται μέσα έ καθένας, χωρίς ο συγγραφέας να φυσήξη λέξη, χωρίς να φανερώση σκοπό είτε παιδαγωγικό, είτε ήθικό, βγαίνει για τ'α παιδιά ένα μάθημα ή μια τέρψη μυστικά, που είναι μάθημα και δάφτη. Δεν πρέπει να πιστέβουμε πώς ήθικά βιβλία είναι τ'α βιβλία που σου μιλούνε για ήθικη. Ένα ώρατο δήγημα, μόνο και μόνο που είναι ώρατο, είναι συναμα και ήθικό. Δεν έχουμε να καλλιεργήσουμε μονάχα τ'η λογική του παιδιού: έχουμε να καλλιεργήσουμε και τ'η φαντασία και τ'η καρδιά του. Έχουμε να καλλιεργήσουμε τ'ην ποίησή του. Όμορφες εικόνες, δυο τρεις περιγραφούλες, παραμύθια διασκεδαστικά, γίνουνται κατόπι ένα είδος οδηγίες ζωντανές που τ'ο παιδί τις θυμάται και βρίσκει τ'ο δρόμο του στη ζωή.

Έμεις που έχουμε τόσα και τόσα παραμύθια, ίσως τ'α καλήτερα τ'ης Έβρώπης, πώς δεν παίρνουμε κανένα, πώς δεν τ'ο σιάζουμε λιγάκι για να τ'αιριάξη με τ'ην παιδική τ'ην ήλικία, όπως κάνουνε κάθε μέρα στην Έβρώπη,

που πάνε και γυρέβουν ύλη από τ'α δημοτικά τ'α παραμύθια, όχι μονάχα για δράματα, κωμωδίες και ρομάντσα, μά και για τέτοια πρωτοχρανιάτικα βιβλιάρικα; Δεν είναι άμαρτία έμεις να μελούμε τ'α δικά μας; Οι δράκοι, τ'α φίδια, οι άράπηδες, οι μάγισσες, τ'α κάστρα, τ'α ζώα και τ'α δέντρα έχουνε ποίηση, έχουνε σαν ξέρεις τ'ον τρόπο και μαθήματα να δώσουνε στα παιδιά μας (1) Άχ! ποσες φορές τ'ο συλλογίστηκα να δοκιμάσω κανένα τέτοιο βιβλίο! Δεν άδειάζω. Τρέμω κιάλας, γιατί θέλει πολλή τέχνη. Άς δοκιμάση, άλλος κι άς τ'ο κατορθώση. Δεν είναι άκατόρθωτα πράματα, φτάνει νάχης ένα χρόνο καιρό και να νοιώθης από άληθινή παιδαγωγία.

Οι Διαλόγοι του Φιλήντα βέβαια πώς δεν είναι τόσο πολύ πρωτότυποι. Μά είναι γραμμένοι στη γλώσσα μας κι' απότ' είναι πρωτοτυπία, μάλιστα σημαντική. Όξω από τ'ους διαλόγους άφτους, βιβλιάρικα στη δημοτική για τ'α παιδιά δε γνωρίζω, παρα κάτι χαριτωμένα τραγουδάκια του Πάλλη (2) και κάτι μικρές κωμωδίες ή σκηνοούλες τ'ης κ. Φλ. Φουντουκλή που μερικές μου φαίνονται σαν άριστουργηματάκια (3) Σε στίχους κι άφτες. Οι διαλέγοι του Φιλήντα στο πεζό, και πεζά τώρα μας χρειάζονται. Λοιπόν αξίζει να τ'ους δημοσιέψουμε στ'ον ερχόμενο τόμο του Διαγωνισμού, τ'ον τόμο του 1904.

**

Για τ'ις Ιστορίες της άγάπης του καλού μας του Φιλήντα πολλές κουβέντες δε θ'α πιάσουμε. Δηλαδή μπορούνε και οι τρεις ιστορίες να δημοσιεφτούνε, μά τ'ο νομίζω πώς θέλουμε πρώτα λίγο σιάξιμο. Οι τίτλοι τους είναι όμορφοι. Όφυλακισμένος, Ότρελλός, Τ'η ψυχής τ'α βάρια. Μά τ'α βάθια τ'ης ψυχής δεν είναι μικρή δουλειά, και για να τ'α πάρη τ'ο μάτι μας σ' ένα μικρό δηγηματάκι, πρέπει με κάποιον τρόπο τ'ο δήγημά σου να δείχνη σαν πηγάδι που βγαίνουνε τ'α νερά του από τ'α σπλάχνα τ'ης γης

1) Τ'α μετριοτικά μας τ'α ποιήματα, λ. γ. ο Καλλιμάχος και η Χρυσοθήκη (κοιτάξτε Collection de romans grecs Paris 1880. par Sp. P. Lampros. (σελ. 1—109), θ'α είτανε πολύ όμορφα για τ'ο σκοπό που λέμε.

2) Άλεξ. Πάλλη Τραγουδάκια για παιδιά. Άθήνα. τυπογραφείο Σ. Κ. Βλαστού 1899, 39 σελ. 3) Έμμετροι παιδικά σκηναί μετ' άσμάτων Έν Άθήναις 1903. Άρ. 1 Περνάει περνά ή μέλισσα, κ.λ. Βγήκαν ως τώσα οι άριθμοί 1, 4, 5, 6, 10. Να διώθωνες μ'έν άρθογραφίαν από δω, έναν τόπο από κεί, ψεγάδακι δε θ'απόμνησκε.

